

คิดแบบอริสโตเติล
ผู้อัจฉริยะเหนืออัจฉริยะ

คิด

แบบอัจฉริยะ
นักวิทยาศาสตร์
อริสโตเติล

บุญชัย ใจเย็น

ตัวอย่าง

คิดแบบอัจฉริยะนักวิทยาศาสตร์ อาริสโตเติล

บุญชัย ใจเย็น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

บุญชัย ใจเย็น

คิดแบบอัจฉริยะนักวิทยาศาสตร์ อาริสโตเติล.-- กรุงเทพฯ : ปราชัญญ์, 2557.

176 หน้า

1. นักวิทยาศาสตร์ 2. อาริสโตเติล. I. ชื่อเรื่อง.

925

ISBN : 978-616-344-632-9

จัดพิมพ์โดย

ปราชัญญ์ ปราชัญญ์ สำนักพิมพ์

บริษัท เพชรประกาย จำกัด

8 อาคารเพชรประกาย ถนนรามอินทรา

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2917 9955 # 204 โทรสาร 0 2917 9570

พิมพ์ที่

บริษัท คอนเซ็ปท์พริ้นท์ จำกัด

42 ซอยจันทน์ 43 แยก 3 ถนนจันทน์

แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท อมรินทร์ บัค เซ็นเตอร์ จำกัด

108 หมู่ที่ 2 ถนนบางกรวย-จตุรนต์

ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130

โทรศัพท์ 0 2423 9999 โทรสาร 0 2449 9561-3

Homepage : <http://www.naiin.com>

ราคา 160 บาท

สำนักพิมพ์

ปราชญ์

ว็อบรู้สู่ปัญญา

ด้วยปรัชญาแห่งปราชญ์

ประธานที่ปรึกษาเกิตติมศักดิ์

เผด็จ ฐิติปติมาน (พญาไม้)

ไพวงษ์ เตชะณรงค์

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์

พล.ต.ท.ภาณุ เกิดลาภผล

พล.ต.ท.สกลเขต จันทรา

พล.อ.ต.ภูริทัต จันทร์แก้ว

พ.อ.ม.ล.ภาณุพ ภาณุมาศ

เอนก หุตังคบดี

ปรีชา นุญยกิตา

ที่ปรึกษากฎหมาย

ชนินทวิชัย ซานุรักษ์ (น.บ.)

บรรณาธิการบริหาร

ราช งามัญญ

บรรณาธิการ

อณูญ เชื้อไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ภักจิรา พุการ

บรรณาธิการ

นันทิชา อัยลา / รัตนาวดี อรุณพลทรัพย์

ผู้เขียน

บุญชัย ใจเย็น

ศิลปกรรม

บริษัท คีย์ วิชนเนสส์ จำกัด (Keyative111@gmail.com)

ออกแบบปก

บริษัท คีย์ วิชนเนสส์ จำกัด (Keyative111@gmail.com)

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามทำการลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งของหนังสือ

นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก ปราชญ์ สำนักพิมพ์

คำนำสำนักพิมพ์

ARISTOTLE

นักวิทยาศาสตร์ นับได้ว่าเป็นอัจฉริยะด้วยกันทั้งสิ้น ต่างก็เป็นผู้
มากด้วยความคิดและความรู้

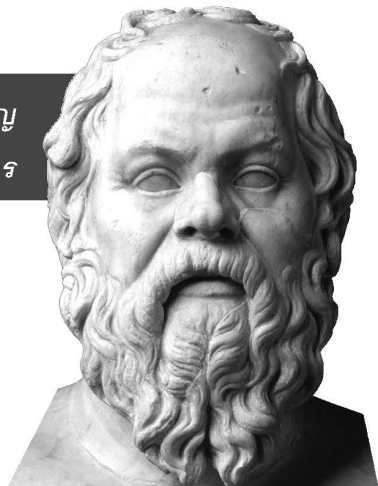
ปราชญ์สำนักพิมพ์ได้รวบรวมเรื่องราวของนักวิทยาศาสตร์เอาไว้เป็น
ชุด เพื่อให้ได้นำเอาไปศึกษากัน

โดยเฉพาะนักวิทยาศาสตร์
ในขั้นพื้นฐานที่ควรรู้จัก

หลากหลายเรื่องราวของ “อริสโตเติล” จึงเป็นอีกหนึ่งของนัก
วิทยาศาสตร์ที่น่าศึกษาซึ่งนักรวบรวมเอาไว้ โดย บุญชัย ใจเย็น

อ่านแล้วทำให้เกิดความรู้ยิ่งนักครับ

ราช งามัญ
บรรณาธิการ

คำนำผู้เขียน

ARISTOTLE

อาริสโตเติล เกิดเมื่อปีพ.ศ.160 ที่เมืองสตาگیرา ในแคว้นเธเรส บิดาชื่อนิคมมาคุส เป็นแพทย์หลวงประจำราชสำนัก ของพระเจ้าอะมินตัส กษัตริย์แห่งมาเซโดเนีย เมื่ออายุได้ 17 ปี อาริสโตเติลถูกส่งตัวไปยังเอเธนส์ เพื่อเข้ารับการศึกษาศึกษา ในสำนักอะคาเดมีของเพลโต

เมื่อเพลโตถึงแก่กรรมในปีพ.ศ.196 หลานชายของเพลโตชื่อ สปิวัซิปปัส ได้เป็นเจ้าของสำนักอะคาเดมีคนต่อมา อาริสโตเติลไม่เห็นด้วยกับการที่สปิวัซิปปัส กำหนดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญแก่คณิตศาสตร์มากเกินไป

อาริสโตเติลพร้อมกับเพื่อนร่วมสำนักได้เดินทางออกจากเอเธนส์ไปพำนักอยู่ที่อัสซอส ตามคำเชิญของเฮอร์เมียส อาริสโตเติลได้พบกับภาคินัยของกษัตริย์เฮอร์เมียสชื่อฟิธีอัส และแต่งงานกับเธอมีลูกด้วยกัน 1 คนชื่อนิโคมาคุส อาริสโตเติลประสบมรสุมชีวิต เมื่อพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช สวรรคตในปีพ.ศ. 220

ชาวเอเธนส์แสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อมาเซโดเนียอย่างรุนแรง ใครที่เคยเข้าพวกรับมาเซโดเนียเริ่มถูกลงโทษ อาริสโตเติลจึงตกเป็นเป้าการปองร้ายจากนักการเมืองแห่งเอเธนส์ อาริสโตเติลให้เหตุผลของการหนีจากเอเธนส์มาอยู่ที่เมืองคาลซิลว่า “เพื่อชาวเอเธนส์จะได้ไม่ทำบาปต่อปรัชญาเป็นครั้งที่สอง” เพราะครั้งแรกทำบาปโดยประหารชีวิต

โสเครตีส ท่านถึงแก่กรรมด้วยโรคกระเพาะ เมื่อพ.ศ. 221 ที่เมืองคาลซิส ขณะมีอายุได้ 62 ปี

ก่อตั้งลีเซอุมที่เอเธนส์ อาริสโตเติลไม่ได้กลับเข้าสำนักอะคาเดมี แต่ได้ตั้งสำนักของตนเองขึ้นมาเรียกว่าลีเซอุม เลียนแบบอะคาเดมีของเพลโต เหตุที่มีชื่อลีเซอุม เพราะที่ตั้งอันเป็นสวนสาธารณะใกล้กับวิหารที่ประชาชนสร้างถวายเทพเจ้าอะพอลโล ลีเซอุม

อาริสโตเติล แบ่งการบรรยายเป็นสองภาค คือภาคเช้าเป็นการบรรยาย วิชาปรัชญาที่ลึกซึ้งสำหรับนักศึกษาที่มีพื้นฐาน ความรู้ดีอยู่แล้ว อาริสโตเติลเป็นเจ้าของสำนักลีเซอุมราว 12-13 ปี ในขณะนี้ชีวิตของท่านรุ่งเรืองถึงขีดสุด งานนิพนธ์ที่สำคัญได้ถูกเขียนขึ้นในระยะนี้

อาริสโตเติล แต่งหนังสือไว้จำนวนมาก อาริสโตเติลได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาของศาสตร์อย่างน้อย 2 สาขา คือตรรกศาสตร์และสัตววิทยานักปราชญ์ได้แบ่งงานนิพนธ์ของอาริสโตเติลออกเป็น 7 หมวด ดังนี้

หมวดตรรกศาสตร์ หมายถึงเครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้
หมวดวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ หมวดจิตวิทยา ว่าด้วยวิญญาณ ว่าด้วยความฝัน หมวดอภิปรัชญา หมวดจริยศาสตร์ หมวดรัฐศาสตร์
หมวดศิลปะ วาทศิลป์ กวีศาสตร์

อาริสโตเติลเป็นนักปรัชญากรีกโบราณ ท่านและเพลโตได้รับยกย่องให้เป็นหนึ่งในนักปรัชญาที่มีอิทธิพลสูงที่สุดท่านหนึ่งในโลกตะวันตก ด้วยผลงานเขียนหนังสือเกี่ยวกับฟิสิกส์ กวีนิพนธ์ สัตววิทยา รัฐบาล และชีววิทยา

นักปรัชญากรีกโบราณที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคืออาริสโตเติล เพลโต
อาจารย์ของอาริสโตเติล และโสเครตีส ที่แนวคิดของเขานั้นมีอิทธิพล
อย่างสูงกับเพลโต พวกเขาได้เปลี่ยนโฉมหน้าของปรัชญากรีกสมัยก่อน
โสเครตีส จนกลายเป็นรากฐานสำคัญของปรัชญาตะวันตก ในลักษณะ
ปัจจุบัน

โสเครตีสนั้นไม่ได้เขียนอะไรทิ้งไว้เลย ทั้งนี้เนื่องจากผลของแนวคิด
ปรากฏในบทสนทนาของเพลโตชื่อเฟดรัส เราได้ศึกษาแนวคิดของเขา
ผ่านทางงานเขียนของเพลโตและนักเขียนคนอื่นๆ

ผลงานของเพลโตและอาริสโตเติล

เป็นแก่นของปรัชญาโบราณ

อาริสโตเติลเป็นหนึ่งในไม่กี่บุคคลในประวัติศาสตร์ ที่ได้ศึกษา
แทบทุกสาขาวิชาที่มีในช่วงเวลาของเขา ในสาขาวิทยาศาสตร์ อาริสโต-
เติลศึกษากายวิภาคศาสตร์ ดาราศาสตร์ วิทยาเอ็มบริโอ ภูมิศาสตร์
ธรณีวิทยา อุตุนิยมวิทยา ฟิสิกส์ และสัตววิทยา

ในด้านปรัชญา อาริสโตเติลเขียนเกี่ยวกับ สุนทรียศาสตร์ เศรษฐ-
ศาสตร์ จริยศาสตร์ การปกครอง อภิปรัชญา การเมือง จิตวิทยา วาทศิลป์
และเทววิทยา เขายังสนใจเกี่ยวกับศึกษาศาสตร์ ประเพณีต่างถิ่น วรรณ-
กรรม และกวีนิพนธ์ ผลงานของเขาเมื่อรวบรวมเข้าด้วยกันแล้ว สามารถ
จัดว่า เป็นสารานุกรมของความรู้สมัยกรีก

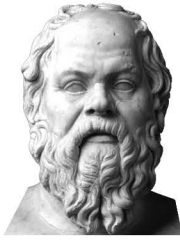
ในวัยเด็กนั้นผู้ที่ให้การศึกษาแก่อาริสโตเติลคือบิดาของเขานั่นเอง ซึ่งเน้นหนักไปในด้านธรรมชาติวิทยาเมื่อเขาอายุได้ 18 ปี ก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อกับปรัชญาเมธีผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในยุคนั้นคือ เพลโต้ในกรุงเอเธนส์ในระหว่างการศึกษาอยู่กับเพลโต้ 20 ปีนั้นทำให้อาริสโตเติลเป็นนักปราชญ์ ที่สืบนามต่อมาจากเพลโต้ เมื่อเพลโต้ถึงแก่กรรมในปี 347 ปีก่อนคริสต์ศักราช

ในปี 336 ก่อนคริสต์ศักราช พระเจ้าอเล็กซานเดอร์ ได้ขึ้นครองราชย์สมบัติ ต่อจากพระเจ้าฟิลิป อาริสโตเติลจึงเดินทางไปรับตำแหน่งเป็นพระอาจารย์ของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ ในปี 342 - 343 ก่อนคริสต์ศักราชพระองค์จึงได้พระราชทานทุนให้แก่อาริสโตเติล เพื่อจัดตั้งโรงเรียนที่สตากิราชื่อไลเซียม

ในการศึกษาและค้นคว้าของอาริสโตเติล ทำให้เขาเป็นผู้รอบรู้สรรพวิชา และได้เขียนหนังสือไว้มากมายประมาณ 400 - 1000 เล่ม ซึ่งงานต่างๆ ที่ได้เขียนขึ้นมานั้น ได้มีอิทธิพลต่อความเชื่อ ในศาสนาคริสต์ จวบจนกระทั่งยุคกลางหรือยุคมืด ซึ่งมีเวลาประมาณ 1,500 ปีเป็นอย่างน้อย

ในปัจจุบันแนวคิดของอาริสโตเติล ยังนำมาใช้ในการปกครองประเทศและการดำเนินชีวิตอยู่ทุกวันนี้

บุญชัย ใจเย็น

สารบัญ

ทฤษฎีของอริสโตเติล	44
การเมืองกับอริสโตเติล	52
อริสโตเติลได้แย้งครู	60
ปรัชญาของอริสโตเติล	68
ปรัชญาและทฤษฎี	78

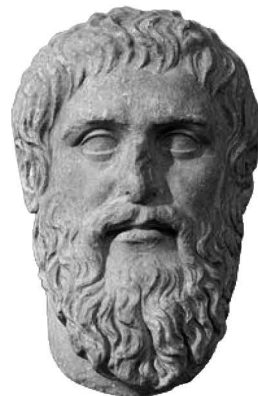

อริสโตเติลเข้าใจอย่างไร	128
วิจารณ์แนวคิดอริสโตเติล	136
โลกทัศน์ของอริสโตเติล	144
รัฐในอุดมคติ	150
มนุษย์คือผู้มีเหตุผล	158
มนุษย์ต่างกันว่าปัญญา	168

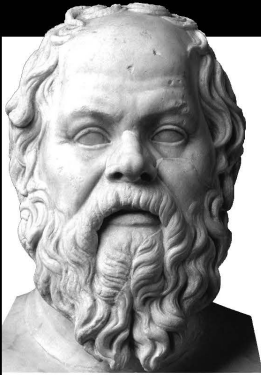
10	ประวัติโสเครติส
16	แนวความคิดการเมืองของโสเครติ
24	ผลงานที่ดีที่สุดของโสเครติส
30	ชีวิตของเพลโต้
36	อริสโตเติล

86	ชีวิตมนุษย์อยู่ระดับสูงสุด
94	กาลิเลโอทำลายอริสโตเติล
102	พิสูจน์ความเป็นจริง
112	พูดจริงใจและคำคม
118	แนวคิดของอริสโตเติล

SOCRATES

ประวัติ
โสเครติส

“โสเครติสเป็นปรัชญาเมธี
ที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของโลก
เป็นปรัชญาเมธี ที่มุ่งเน้นใน
การแสวงหาและคุณค่าแห่ง
ปัญญา”

โสเครตีส เป็นนักปรัชญาสำคัญคนหนึ่งของกรีก เป็นผู้แสวงหาความจริงของสิ่งต่างๆ อย่างบริสุทธิ์ใจและจริงจัง ไม่มุ่งหวังประโยชน์หรือลาภยศ

โสเครตีสเป็นผู้ทำให้นักคิด นักปรัชญา เจ้าสำนักต่างๆ ที่ไม่มีความรู้อย่างแท้จริง

ต้องยอมจำนนต่อเหตุผลและความจริง แม้กระทั่งผู้มีอำนาจของบ้านเมืองที่เป็นทรราช

ยังถูกโสเครตีสท้าทายอำนาจ จนกระทั่งตนเอง ต้องถูกกลั่นแกล้งด้วยความเกลียดชัง

ถูกตัดสินให้ดื่มยาพิษ เพื่ออุดมการณ์ของตนเอง

โสเครตีสเกิดที่เอเธนส์ ประเทศกรีซ บิดาเป็นช่างเจียรไนอัญมณี เมื่อวัยเด็กได้รับการศึกษาด้านศาสนา และความรู้ทั่วไป ตามแบบอย่างชาวกรีกสมัยนั้น เมื่อเป็นหนุ่มชาวเผ่าสปาร์ตายกกองทัพมารุกราน โสเครตีสสมัครเป็นทหารไปรบ และได้สร้างวีรกรรมในสงครามอย่างกล้าหาญและอดทน

โดยสามารถช่วยเหลือเพื่อนคนหนึ่ง ให้รอดชีวิตกลับมาได้ ถึงแม้กองทัพเอเธนส์จะพ่ายแพ้ต้องล่าถอยกลับมา แต่ไอเครติสก็ไม่มี ความตื่นตกใจกลับสงบนิ่งจนศัตรูยังเกรงขาม แม้ทัพของเขาจะกล่าว ชมเชยว่า ถ้าหากทหารทุกคนมีความกล้าหาญ และเข้มแข็งอดทน เหมือนอย่างไอเครติ

เอเธนส์จะไม่พ่ายแพ้อย่างแน่นอน

เมื่อสงครามผ่านพ้นไปแล้ว ไอเครติสแต่งงานกับผู้หญิงคนหนึ่ง มีบุตรด้วยกัน 4 คน ภรรยาของเขาเป็นหญิงอารมณ์ร้าย ชอบดุด่าและ พร่ำบ่น แต่ไอเครติสบังคับตัวเอง ให้อดทนอดกลั้นอยู่กับเธอได้

ไอเครติสมีนิสัยชอบสนทนากับนักปรัชญาสำคัญ ของกรีก

เพราะว่าขณะนั้นเขาเริ่มสนใจวิชาปรัชญาแล้ว ซึ่งคำว่าปรัชญา ในสมัยนั้น หมายถึงการคิดค้นหาคำตอบ ในเรื่องที่ยังไม่มีใครคิดมาก่อน รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับโลกและชีวิต

ไอเครติสเป็นคนรูปร่างเตี้ยล่ำ หน้าตาค่อนข้างอัปลักษณ์ และ ชอบสวมเสื้อผ้าเก่าๆยับย่น แต่ว่ามีลูกศิษย์และผู้ติดตามมากมาย เพื่อ คอยฟังคำสอน หรือถ้อยคำสนทนาของเขากับนักปรัชญาคนอื่น วิธีการสนทนาของไอเครติสเป็นการซักถามหรือไต่ถามด้วยการใช้หลัก ของเหตุและผลที่เรียกว่า

“ตรรกวิทยา”

เขาอาจจะเริ่มต้นการสนทนาด้วยเรื่องธรรมดา หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่สำคัญ จากนั้นจะป้อนคำถาม ที่แฝงซ่อนความหมายลึกซึ้งแก่คู่สนทนา อันจะนำไปสู่จุดหมายของการสนทนาว่า

ทำอย่างไรจึงจะได้ผลดี ถูกต้องและน่าเชื่อถือ เขาใช้วิธีการนี้ แสวงหาความจริงของสิ่งต่างๆ เช่นเมื่อเกิดสงสัยใคร่รู้ในสิ่งใด เขาก็จะไปหาผู้รู้หรือนักปรัชญาที่เชี่ยวชาญในด้านนั้น แล้วขอคำอธิบายโดยการซักถาม จนกระทั่งได้คำตอบสุดท้ายที่เขาพอใจ หรือไม่บางทีก็ทำให้ผู้รู้นั้นจนมุมไม่สามารถตอบได้จึงพาลโกรธเกลียดใส่เครดิตถึงกับเป็นศัตรูไปหลายราย

ลักษณะวิธีการซักถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง ในท้ายที่สุดของไฮเครติส ก่อให้เกิดผลร้ายแก่เขาเสมอ มีหน้าซ้ำลูกศิษย์หนุ่มๆ ของเขายังนำวิธีการของอาจารย์ไปใช้กับผู้อาวุโสทั้งหลาย และชักใช้ไล่เลียงจนผู้อาวุโสจนมุม ก็ยังทำให้ไฮเครติส ถูกเกลียดชังจากคนทั่วไปมากขึ้น ถึงกับถูกกล่าวหาว่า

เป็นผู้ชักนำบรรดาคนหนุ่มสาวของเอเธนส์ไปในทางเสื่อมเสีย และกระด้างกระเดื่อง มิใช่ว่าไฮเครติสจะเป็นคนไม่นับถือศาสนา แต่เขาถูกกลั่นแกล้งกล่าวว่า

เป็นคนไม่มีศาสนาและไม่เคารพเชื่อฟังผู้ปกครองบ้านเมืองในเวลานั้น

ไฮเครติสจึงถูกคณะลูกขุนในศาลตัดสินให้ประหารชีวิต ด้วยการดื่มยาพิษ แต่ได้รับผ่อนผันให้คุมขังไว้ก่อนเป็นเวลา 1 เดือน ในช่วงเวลานั้น เพื่อนสนิทและลูกศิษย์ของเขาพยายามหาทางพาเขาหนีออกจากที่คุมขัง

แต่ไฮเครติสปฏิเสธ เพราะเห็นว่า จะเป็นการทำลายความถูกต้องของกฎหมาย และประชาชนทุกคนต้องเคารพกฎหมาย

โสเครติสเป็นปรัชญาเมธีที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของโลกเป็นปรัชญาเมธีที่มุ่งมั่นในการแสวงหาและคุณค่าแห่งปัญญา เมื่อสมัยเด็กโสเครติสได้รับการศึกษาน้อยมาก

แต่เป็นผู้ที่แสวงหาความรู้ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับศีลธรรมและดวงวิญญาณ ทำให้ท่านมีความรู้แตกฉาน ประกอบกับเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น แสวงหาปัญญาย่างต่อเนื่อง

ท่านจึงได้รับการยกย่องว่า

เป็นวีรบุรุษด้านศีลธรรมคนหนึ่งของโลก

ในกระบวนการแสวงหาความรู้ของโสเครติสที่ได้ผลมากที่สุดคือ กระบวนการวิภาษวิธี

หลักการที่สำคัญของกระบวนการนี้คือการนำข้อเสนอที่มีเหตุผล และข้อคัดค้านมาหักล้างกัน กระบวนการนี้ทำให้ข้อเสนอที่ไม่มีเหตุผลตกไป คงเหลืออยู่เฉพาะข้อเสนอที่มีเหตุผล

ข้อคัดค้านที่มีเหตุผลมากกว่า จะสามารถหักล้างข้อเสนอที่มีเหตุผลน้อยกว่า ในทำนองเดียวกันข้อคัดค้านที่มีเหตุผลด้อยกว่า จะไม่สามารถหักล้างข้อเสนอที่มีเหตุผลมากกว่า

ถ้าหากข้อเสนอใดถูกหักล้างไปโดยข้อคัดค้านที่มีเหตุผลมากกว่า ก็จะนำเสนอข้อใหม่เพื่อคิดค้นกันต่อไป ผลลัพธ์ระหว่างข้อเสนอและข้อคัดค้านที่มีเหตุผลคือเป้าหมายของการแสวงหา

คือความจริงที่ถูกต้อง กระบวนการวิภาหวิธี จึงเป็นกระบวนการสำคัญ
ของโสเครตีสในการแสวงหาและอธิบายองค์ความรู้ที่แท้จริงแห่ง
ชีวิตการเมือง โสเครตีสยอมถูกลงโทษแต่โดยดี เพื่ออุดมการณ์ของตน
ด้วยโสเครตีสเป็นคนเคร่งด้านศีลธรรมดังกล่าวมาแล้ว สิ่งที่สำคัญ
ที่สุดในชีวิตของโสเครตีสคือ

การแสวงหาปัญญา เพื่อเสริมสร้างชีวิตที่ดี
และมีความสุขให้แก่ประชาชน

โสเครตีสเห็นว่า มนุษย์จะมีชีวิตที่ดีและมีความสุขจะต้องยึดมั่น
ในคุณธรรม ผู้ปกครองต้องมีคุณธรรมและเสริมสร้างให้ประชาชน มี
ความรู้และเข้าใจในคุณธรรม

เพื่อให้ทุกคนตระหนักในคุณค่าของคุณธรรมและยึดถือเป็นคุณค่า
แห่งวิถีชีวิต เพื่อชีวิตที่ดีของสังคม

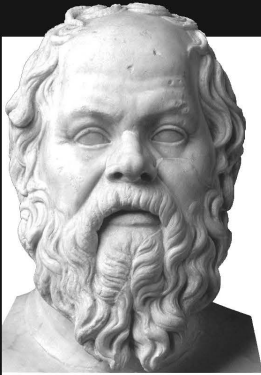
โสเครตีสใช้เวลาช่วงวาระสุดท้ายของชีวิต สนทนากับมิตรสหาย
ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยมได้อย่างเสรี เกี่ยวกับปรัชญาชีวิตและจิต
วิญญาณ

จนกระทั่งในวันสุดท้าย โสเครตีสกล่าวคำอำลาแก่ทุกคน แล้ว
รับเอายาพิษที่สกัดจากต้นเฮ็มลอค จากผู้คุมมาดื่มจนหมดถ้วยด้วย
อาการสงบเยือกเย็น แล้วเดินไปมาจนกระทั่งหมดแรง

จึงล้มตัวลงนอน จนกระทั่งสิ้นใจไปอย่างสงบเมื่ออายุ 70 ปี ---

SOCRATES

แนวทางการเมือง ของโสเครติ

“ไม่คัดค้านความไม่เท่าเทียม
กัน, เชื่อถือในการปกครอง
ของบุคคลเดียว, เป็นเครื่อง
มือสร้างความชอบธรรมของ
รัฐบาลทรราช”